

Geadopteerd meisje met panische angst voor naalden

Ik heb een vraag over een geadopteerd meisje van acht jaar, van wie het zusje is overleden toen zij vijf jaar oud was. Haar ouders zijn twee jaar lang afwisselend in het ziekenhuis geweest. Zelf kwam zij ook geregeld in het ziekenhuis. Ze was er toen getuige van dat haar zus geprikt moest worden voor een infuus en daar erg paniekerig op reageerde. Sindsdien is zij erg bang om ziek te worden en dan te moeten worden geprikt. Ze wil daarom niet bij andere kinderen spelen uit angst om besmet te worden, met alle gevolgen van dien. Ze wil het liefst steeds bij haar ouders in de buurt zijn en ook bij hen slapen. Ze droomt van naalden en geprikt worden en reageert panisch als ze een naald denkt te zien. Omdat de klachten zo duidelijk begonnen zijn na het incident met haar zus, is het aannemelijk dat deze door de herinnering worden aangestuurd.

De EMDR-sessie gericht op de herinnering met het infuus verliep vrij lastig. Het was moeilijk om het beeld scherp te stellen. Daarna had ze moeite met associëren, al daalde de SUD wel. Na de sessie vroeg ik hoe het voor haar zou zijn, als zij van de angst af zou zijn. Het bleek dat ze het niet zo fijn zou vinden, want dan moest ze weer zelfstandig dingen doen. Ook als ze van haar verlatingsangst af zou zijn, zou het minder prettig voor haar zijn. Mogelijk is er sprake van ziekte winst. Haar ouders laten het meisje namelijk bij hen slapen als ze angstig is, en zij lijkt er ook veel aandacht mee te krijgen. Ze zal de angst dus niet zonder meer op willen geven.

Heb jij toevallig een goede tip hiervoor? Toch nog een

keer een sessie? Ze gaf zelf thuis aan dat ze niet nog een keer wil komen. Ook gaf ze thuis aan dat ze had 'gelogen' en dat het beeld nog steeds heel naar was om te zien.

Antwoord

Inderdaad lastig. Is het voor jou voldoende helder dat de angst voor naalden voortkomt uit de onverwerkte herinnering die je beschrijft? Is dat het idee van de ouders, of kan het meisje jou dit ook zelf vertellen? Heb je met haar en de ouders een klachteninventarisatie gemaakt en de klachten gekoppeld aan onverwerkte herinneringen? Mogelijk zijn er meer targetherinneringen die de klachten veroorzaken. Je begint dan bij voorkeur bij de eerste, of anders bij de herinnering waarna de klachten zijn toegenomen. Denk ook aan de mogelijkheid van een *flashforward*.

Als we uitgaan van dit target, is het niet uit te sluiten dat er sprake is van vermijding op basis van angst, door te doen alsof ze het niet wil in plaats van dat ze het niet durft. Ik zou dat met haar ouders bespreken. Je kunt er ook in het gesprek met haar ouders op uitkomen dat er, naast de angst voor naalden, sprake is van separatieangst die gebaseerd is op vroegere ervaringen. Dan is het goed om de herinneringen te identificeren die met de separatieangst (let op: dat is dus een ander klachtenpatroon dan dat van de injectieangst) samenhangen en die te ordenen met de linksomprocedure.

Dus leg je vragen en bevindingen voor aan de ouders en zoek met hen uit welke hypothese het meest lijkt te kloppen.

pen. Als je er op uitkomt dat de ouders zelf angstig zijn en niet voldoende durven te begrenzen, is het goed om hen eerst daarmee te helpen door ze gerust te stellen, of door uit te leggen dat begrenzing juist helpend kan zijn als een kind angstig is. Daarnaast zou je kunnen aangeven dat het van belang is dat de ouders rustig en op een liefdevolle manier stevig blijven en niet zomaar meebewegen met de angst of 'manipulatie' van hun dochter.

Daarnaast zou je eventueel eerst een RDI kunnen doen, voordat je verder doorgaat met het target, om haar het vertrouwen te geven dat ze de confrontatie met de herinnering aan kan.

Reactie

Ik heb je overwegingen over de angst van de ouders om hun dochter te begrenzen open met hen besproken. Ze herkenden dit wel enigszins, maar meer nog hadden ze het idee dat de kern van het probleem bij hun dochter in de separatieangst zit. We zijn er daarom op uitgekomen om de onderliggende separatieangst eerst te behandelen. Ik ben nu bezig met de verhalen via de verhalenmethode van Lovett. Het eerste verhaal gaat over het afgestaan zijn. Haar moeder leest dit verhaal mooi rustig voor en raakt haar aan (buik bij gemis, spanning, voetje bij operatie). Het meisje glimlacht als zij hoort dat haar biologische moeder blij met haar was en slikt bij het stukje over 'het afgestaan zijn'. Ze reageert luchtiger bij het stukje over het spelen met haar pleegbroer. Daarnaast is ze gespannen bij het stuk dat over het kindertehuis gaat.

In het verhaal zit ook een stukje over haar ervaringen in een ziekenhuis in China (operatie aan klompvoetje). Dat roept nog veel spanning op. Ik heb dat eruit gehaald en daarop nog het basisprotocol toegepast. Dat verliep zonder problemen.

Het was mooi om te zien hoe het meisje aan het einde uit zichzelf naar de wc ging en nu niet vroeg of haar moeder meeging. Het lijkt er dus voorzichtig op dat deze ingang goed is, het proces nu loopt, en dat de eerste tekenen van ontspanning zich nu aandienen.

Het tweede verhaal gaat over de ziekte van haar zusje in een periode waarin de ouders veel afwezig zijn geweest. Ik wil daar de volgende keer mee verder gaan. Het incident met het infuus zit natuurlijk ook in deze periode. Moet ik dat in het (Lovett-) verhaal opnemen, of moet ik dit apart behandelen met het basisprotocol?

Antwoord

Heel goed dat je jouw hypotheses aan de ouders hebt voorgelegd, zodat jullie samen op een transparante manier konden uitzoeken waar de kern van het probleem lag.

Op basis daarvan kwam je uit op de twee verhalen die de bron lijken te vormen van de separatieangst. Met de Lovett-methode kun je mogelijke pijnpunten (ook preverbaal) in de geschiedenis van een kind desensibiliseren. Als je bij de toepassing van de EMDR merkt, zoals in dit geval, dat een bepaald onderdeel van het verhaal erg veel spanning oplevert, kun je dat er inderdaad nog uitlichten en behandelen met het basisprotocol, zodat je zeker weet dat je dit target afdoende hebt gedesensibiliseerd.

Het lijkt er inderdaad op dat het proces nu weer loopt en het meisje open staat voor verdere behandeling. Het is goed om de volgende keer eerst nog even terug te komen op het eerste verhaal en samen met het meisje en haar ouders chronologisch na te lopen en na te gaan of er nog onderdelen in het verhaal zitten die momenteel nog spanning opleveren. Als dat het geval is, kun je daar een plaatje van laten maken en met oogbewegingen of tappen de emotionele herinnering van deze herinnering naar een SUD 0 brengen.

Vervolgens kun je doorgaan met het tweede verhaal. Als het incident met het infuus onderdeel uitmaakt van de beschreven periode, kun je dat gewoon door de ouders in het verhaal laten opnemen. Echter, als je merkt dat dit deel van het verhaal erg veel spanning oproept, dan kun je dit weer apart behandelen met het basisprotocol.

De RDI (gericht op vermindering van de angst voor de EMDR) die ik eerder noemde, zou je eventueel nog kunnen toepassen voordat je aan de behandeling van dit verhaal begint. Dat draagt er mogelijk toe bij dat het meisje niet weer gaat vermijden (zoals we veronderstelden) als deze gebeurtenis aan de orde komt. Ik wens je veel succes.

Reactie

De ouders en het meisje bleken in de tussenliggende periode nog geregeld te zijn teruggekomen op het verhaal van het afgestaan zijn. Het meisje was al een stuk vrolijker en bleek al eens spontaan bij een vriendinnetje te hebben gespeeld! We zijn nagegaan of er nog plaatjes waren in het verhaal waar nog spanning bij zat, maar dat bleek niet het geval.

Omdat het meisje zoveel minder angstig overkwam, hebben wij (haar ouders en ik) besloten om het tweede verhaal zonder voorafgaande RDI te behandelen. Gek genoeg sprong de angst voor het infuusincident er helemaal niet meer uit. Ik heb deze herinnering dus niet meer apart behandeld met het basisprotocol.

De laatste berichten van haar ouders zijn dat het meisje steeds meer durft, ook als zij er niet bij zijn, en de angst voor prikken lijkt 'als vanzelf' te zijn verdwenen.